

vejelse, saaledes at de Resultater, man maatte naa til, over for de store omfattende Reformer, som forestaa, ikke skulde være udsatte for at være øjeblikkelige Stemningsgænger, men derimod bygges solidere, saaledes at de kunne staa i Fremtiden. Og jeg tror, at man fra Almenheden i det hele taget knyttede særlig den Forventning til, hvad der skete i Foraaret, at nu være Vilkaarene bragte til Stede for et saadant forberedende, grundlæggende Arbejde, som hurtigst muligt burde tages op.

Naar der nu bliver Spørgsmaal om, hvorledes dette blev optaget, og hvorledes Sommeren er benyttet, saa tror jeg vist at kunne og burde udtale som den almindelige Mening Landet over, snart sagt i alle Kredse, at det Ministerstift, som var bebudet, lod for længe vente paa sig, at derved mistedes en Del af Sommerens Tid. Det var jo ikke at vente, at det gamle Ministerium, der selv havde bebudet sin Afgang som Frugt af det Samarbejde, der opnaaedes paa Rigsdagen, egentlig skulde kunne planlægge noget for den ny Tid for at forberede, hvad der skulde komme, og det ny Ministerium, som tiltraadte i August Maaned, fik jo ikke mere end godt en Maaneds Tid til at forberede sig til den forestaaende Rigsdagssamling, men det vil enhver se, at det dog vilde være ubilligt, uretfærdigt, at vente og forlange, at der i Løbet af saa kort Tid skulde kunne foreligge et saadant Arbejde, at vi nu kunde tage fat paa større Arbejder, der forestaa, saa meget mere som det jo særlig er Ting, der komme til at ligge under de Ministerier, nemlig haade Finansministeriet og Kultusministeriet, i hvilke vi hilse, vi tør vel sige, de nyeste Maend. Jeg siger dette, fordi man ved Rigsdagssamlingens Begyndelse vil have set, at de Forslag, der ere forelagte fra Regeringens Side, jo ikke ere noget væsentlig nyt, det er væsentlig Genoptagelsen af tidligere Forslag. Jeg vil sige til, at det er Erkendelsen af, at det som Regel fornuftigvis bør være Regeringens Initiativ at optage de store Arbejder, de store Reformer, der har ledet os til at indskrænke os til at forelægge nogle Forslag, hvis Karakter væsentlig bestaar i at genoptage Forhandlingen herom, hvor den standsede sidst. Man har til Trøst for, at Sommerens forberedende Arbejde væsentligt er spildt, sagt: Ja, den Samling, vi staa for nu, er den sidste i Valgperioden, og som saadan skal den efter gammel Erfaring være mest udsat for at blive ufrugtbar, der er altsaa ikke spildt stort derved. Jeg har ganske vist hørt denne Sætning, der er vistnok ogsaa noget i den — den er udtalt af

en gammel Politikus for mange Aar tilbage — men den gælder ikke ubetinget, og der turde vel ogsaa være noget, der talte for den modtagne Opfattelse, at der er og bør være en ikke ringe Interesse blandt Rigsdagsmændene for netop over for forestaaende Valg at kunne gøre Rigsdagsamlingen saa frugtbar som muligt. Naar jeg altsaa for mit Bedkommende beklager, at det forløbne Halvaar mellem Rigsdagssamlingerne ikke har kunnet være benyttet saaledes, som jeg havde tænkt mig, det skulde kunne ske, saa er det saa meget mere en Opfordring til alle dem, der ønske at bygge paa det i Foraaret bundne og at bygge et frugtbart Arbejde op derpaa, en Opfordring til dem til at samvirke og medvirke til, at denne Forberedelse nu kan tages op. Der vil ganske vist i den forestaaende Rigsdagssamling, haaber jeg, kunne udrettes et og andet af større eller mindre Betydning, først og sidst naturligvis det vigtigste af alt: Finanslovens Gennemførelse. Men naar vi staa over for den Forventning, hvormed Folket ser hen til, at Reformarbejdet skal gaa ud i det store Omraade, saa er det mit Haab og min Opfordring til alle Deltagere og Barthavere i Fremtiden, at de ville gøre, hvad der staar i deres Magt, for at den ny Valgperiode, vi komme ind i, og den ny Rigsdagssamling til næste Aar maatte blive stillet saaledes, at vi da straks kunne tage fat, og det er jo paa alle Omraader, omfattende ethvert af de forskellige Ministerier, at store Opgaver ligge for.

Jeg vil tillade mig straks at lyse lidt efter Retsreformkommissionen. Den store Retsreform, hvortil saa mange Forventninger ere knyttede, bliver jo forberedt i en Kommission, som nu har arbejdet i et Par Aar. Ved denne Kommissions Medsættelse var det vist egentlig ikke Tanken, at den skulde genoptage Kommissionsarbejdet fra Grunden af, som om den arbejdede paa fri Haand. Snarere knyttedes der den Forventning til Kommissionens Virksomhed, at den vilde opfatte sin Opgave som reviderende, som arbejdende paa det foreliggende Grundlag og underkastende dette en Revision efter Tidens Lejlighed og fremme det saa hurtig som muligt. Maa ske er man kommen lidt dybere ind paa Enkeltbehand-

Rettelse.

Sp. 25, L. 5 f. n.: „Soldhus“, læs: „Soldkammer“.